

Handläggare: Kajsa Holmborn
Telefon: 08 508 28 190

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
MHN 2012-05-22 p.9

Överklagande av länsstyrelsens beslut om att lämna klagomål på drag i lokal på Brahegatan 58 utan åtgärd

Remiss från mark- och miljödomstolen, M 6394-11

Förslag till beslut

1. Yrka att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet och fastställer nämndens beslut från den 4 juni 2010.
2. Som grund för yrkandet åberopas vad som anförs i detta tjänsteutlåtande
3. Uppdra åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet
4. Justera beslutet omedelbart

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Pia Winbladh Högfors
Avdelningschef

Sammanfattning

Ärendet gäller ett överklagat ärende rörande klagomål på drag i en bostadsrättslokal på Brahegatan 58. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslöt den 4 juni 2010 att lämna klagomålet utan åtgärd. Nämndens beslut överklagades och länsstyrelsen fastställde beslutet den 24 oktober 2011. Länsstyrelsens beslut överklagades till mark- och miljödomstolen, som nu berett miljö- och hälsoskyddsnämnden tillfälle att yttra sig senast den 23 mars 2012. Nämnden har beviljats anstånd med att inkomma med yttrande till den 24 maj 2012.

Förvaltningen anser att överklagandet bör avslås. Klaganden har inte anfört några skäl som ger anledning att ändra de tidigare bedömningarna i ärendet. De utredningar och åtgärder som vidtagits i ärendet bedöms vara tillräckliga och tillförlitliga. Vidare anser förvaltningen att det är tveksamt om det överhuvudtaget finns legalt utrymme för att med stöd av miljöbalken ställa krav på ytterligare utredningar i ärendet eftersom miljöbalkens hälsoskyddsbestämmelser primärt tar sikte på bostäder och lokaler för allmänt ändamål. Den i ärendet aktuella lokalen utgör varken en bostad eller lokal för allmänt ändamål och således torde det finnas begränsade möjligheter att ställa krav på ytterligare utredningar eller åtgärder med stöd av miljöbalken. Klaganden kan med hjälp av bl.a. bostadsrättslagens bestämmelser driva denna fråga civilrättsligt. Mark- och miljödomstolen bör därför avslå överklagandet och fastställa länsstyrelsens beslut från den 24 oktober 2011.

Bakgrund

Ett klagomål på drag i en bostadsrättslokal på Brahegatan 58 inkom till miljöförvaltningen den 26 augusti 2009. Klaganden använder lokalen som kontor för det bolag hon driver. Klaganden uppgav att hon upplever drag, främst vintertid, vid sin arbetsplats som hon har placerat framför det högra skyltfönstret. Klaganden anförde att orsaken till draget är de spaltventiler som installerats ovanför fönstren i kombination med att det inte finns någon värmekälla under fönstren.

Lokalen är en före detta butikslokal på bottenvåningen i en fastighet från 1887 som ägs av Bostadsrättsföreningen Renen 23 (föreningen). Innan lokalen såldes sökte föreningen bygglov för att kunna omvandla den till bostad. Föreningen utförde vissa ändringar medan resterande ändringar för omvandling av lokalen till bostad åvilade köparen. Lokalen är dock inte omvandlad till bostad utan används som kontor. Lokalen har tre fönster (ca 1 x 2,1 m), varav två är skyltfönster med en ca 60 cm djup fönsternisch och ett öppningsbart fönster i mitten där entrédörren tidigare fanns. Ovanför alla fönster sitter spaltventiler. Bröstningshöjden på fönstren är liten varvid det är svårt att få plats med radiatorer under dem. En större radiator är placerad på fönsterväggen mellan skyltfönstret till vänster och fönstret i mitten.

Den 18 november 2009 förelade miljö- och hälsoskyddsnämnden föreningen att fackmannamässigt utreda drag och operativ lufttemperatur i lokalen.

Den 10 december 2009 överklagade föreningen nämndens beslut. Enligt föreningen kunde spaltventilen vid fönstret där arbetsplatsen var placerad vara helt stängd i kombination med att frånluftsflödet delvis stryptes varvid det besvärade draget vid arbetsplatsen skulle försvinna. Luftomsättningen i lokalen skulle inte äventyras eftersom det uppfylldes med de andra två spaltventilerna öppna.

Miljöförvaltningen utförde beräkningar för att kontrollera att luftomsättningen i lokalen inte försämrades med en ventil stängd. Luftomsättningen bedömdes som god med en ventil stängd förutsatt att frånluftsflödet stryptes, så att frånluftsflödet inte blev för stort i förhållande till tilluftsflödet. Nämnden omprövade beslutet från den 18 november 2009 i ett nytt beslut daterat 14 januari 2010. Genom det nya beslutet förelades föreningen att delvis strypa frånluftsflödet i lokalen, så att tilluftsventilen ovan fönstret vid arbetsplatsen kunde hållas stängd utan att det påverkade luftomsättningen i lokalen. Injustering av frånluftsflödet utfördes i lokalen den 22 februari 2010.

Den 8 mars 2010 meddelade klaganden att störningen avseende drag kvarstod. En inspektion genomfördes därför i lokalen den 24 mars 2010. Vid inspektionen utfördes mätningar av lufthastighet och inomhustemperatur för att kontrollera om det fanns indikation på att störning kvarstod och om det därmed fanns fog att kräva ytterligare utredningar och åtgärder av föreningen. Vid inspektionstillfället uppmättes inga avvikande värden gällande lufttemperatur eller ytemperatur på golv, väggar och tak. Inte heller uppmättes lufthastigheter i rummets vistelsezon, vare sig med spaltventil öppen eller stängd, som överskred Socialstyrelsens rekommenderade värde på 0,15 m/s. Det högsta lufthastighetsvärdet som uppmättes i vistelsezon var 0,13 m/s och uppmättes vid det högra skyltfönstret med ventil öppen. När ventil var stängd var lufthastigheten 0,09-0,10 m/s. Lufthastigheten uppmättes också vid de andra fönstren med ventil öppen och där var lufthastigheten i vistelsezon 0,06-0,09 m/s och 0,07-0,08 m/s, vilket var väl under det rekommenderade värdet. Luftrörelserna kontrollerades med rök och inga tydliga luftrörelser som indikerade kallras kunde konstateras. Utomhustemperaturen vid mättillfället var +5°C och vindhastigheten var 3 m/s enligt SMHI:s prognos för dagen.

Den 4 juni 2010 (bilaga 1) beslutade miljö- och hälsoskyddsnämnden att lämna klagomålet utan ytterligare åtgärd. Nämnden bedömde att eftersom lokalen hade ett fläktstyrt frånluftssystem var det inte temperaturskillnaden mellan inom- och utomhusluften som var den drivande faktorn för intaget av luft utan styrkan på frånluftsfläkten. Nämnden hade därför förelagt föreningen att delvis strypa frånluftsflödet för att klaganden skulle kunna ha tilluftsventilen vid arbetsplatsen

stängd utan att utsuget blev för starkt i förhållande till den mängd luft som kommer in. Vid utförd inspektion konstaterades att uppmätta värden för inomhustemperatur och drag klarade Socialstyrelsens riktvärden (SOSFS 2005:15). Nämnden gjorde bedömningen att en lägre utomhustemperatur vid inspektionstillfället inte skulle ha medfört en sådan stor skillnad i intag av luft att bedömningen av om det föreligger olägenhet skulle ha blivit en annan. Nämnden ansåg det därför inte som rimligt att rikta ytterligare krav på utredningar eller åtgärder mot föreningen.

Den 8 juli 2010 (bilaga 2) överklagade klaganden nämndens beslut till länsstyrelsen. I överklagandet framfördes att nämnden inte utfört en erforderlig undersökning/mätning i och med att ingen operativ temperaturmätning utfördes vid inspektionstillfället samt att inspektionen inte utfördes vid ett representativt tillfälle eftersom det var +5 grader utomhus samt soligt, vilket skulle ha värmt upp lokalens fönster, golv och ytterväggar och därmed påverkat uppmätta värden. Om lokalen värms upp av sol eller inte får effekter på såväl kallras som värmestrålning. Vidare framfördes att uppmätt lufthastighet på 0,13 m/s kan med inkludering av felmarginaler i instrument och mätmetod troligtvis ligga på gränsvärdet 0,15 m/s och med inkludering av det extra flöde skapat av skorstensverkan som kan ske vintertid kan lufthastigheten lätt överskrids. Klaganden ansåg därmed att nämndens avslutsbeslut grundat sig på en felaktig och ofullständig mätning.

Den 24 oktober 2011 (bilaga 3) avslog länsstyrelsen överklagandet. Länsstyrelsen ansåg att nämnden hade haft fog för sitt beslut att lämna klagomålet utan ytterligare åtgärd och att det klagande framförde i sitt överklagande inte föranledde någon annan bedömning.

Den 20 januari 2012 (bilaga 4) överklagade klaganden länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen har berett miljö- och hälsoskyddsnämnden tillfälle att yttra sig över överklagan före den 23 mars 2012. Nämnden har fått anstånd till den 24 maj 2012 med att yttra sig över överklagandet.

Överklagandet

Klaganden yrkar följande

1. I första hand att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut samt att domstolen förelägger Brf Renen 23 att vidta de åtgärder som krävs

- för att komma tillrätta med olägenheterna avseende drag m.m. i bostadsrättslokalen.
2. I andra hand att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och återförvisar ärendet till nämnden för vidare handläggning.

Som grund för yrkandena framhålls sammanfattningsvis följande:

Fastighetsägaren har inte vidtagit vare sig adekvata utredningar eller åtgärder. Inte heller nämnden har genomfört tillräckliga utredningar. Mot bakgrund av att problemen i lokalen är särskilt påtagliga vid vinterklimat kan konstateras att den mätning som nämnden lät genomföra den 24 mars 2010 inte genomfördes vid ett representativt tillfälle samt att själva mätningens genomförande inte heller i övrigt har skett på adekvat och relevant sätt. Det framhålls att det vid mättillfället var +5 grader utomhus och att lokalens stora fönster sedan flera timmar varit solbelysta. Det torde vara ostridigt att vare sig datum, temperatur eller mängden sol utgör typiska vinterförhållanden i Stockholm. Normala vinterförhållanden är snarare -10 till 0 grader enligt miljöförvaltningens egen broschyr "Egenkontroll för fastighetsägare".

Vidare anføres att nämndens mätning inte har utförts i enlighet med de krav på mätningar som uppställs i Socialstyrelsens allmänna råd om temperatur inomhus, SOSFS 2005:15. Mätningen har därmed inte utförts på adekvat sätt och kan därför inte användas som beslutsunderlag. Det torde därmed vara ställt utom allt rimligt tvivel att nämnden inte uppfyllt sin skyldighet att på ett adekvat sätt utreda de klagomål angående lokalens inomhusklimat som framförts av klaganden.

Sammanfattningsvis anføres att olägenheterna i lokalen periodvis utgör en olägenhet i miljöbalkens mening, att nämndens mätning är bristfällig och att fastighetsägarens åtgärder inte har varit tillräckliga för att komma till rätta med olägenheterna.

I en kompletterande inlägga har klaganden redogjort för resultatet från en så kallad termografering av lokalen. Sammanfattningsvis anføres att undersökningen visar på oacceptabla temperaturer i lokalen orsakade av det kallras som uppstår i anslutning till lokalens fönster. Det går inte att dra andra slutsatser än att fönstren är otäta och/eller inte fackmannamässigt monterade.

Förvaltningens synpunkter

Med olägenhet för människors hälsa avses enligt 9 kap 3 § miljöbalken en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och

som inte är ringa eller helt tillfällig. Socialstyrelsens allmänna råd om temperatur inomhus (SOSFS 2005:15) utgör ett stöd vid bedömningen av huruvida det föreligger olägenhet för människors hälsa till följd av temperatur.

Miljöförvaltningen anser att de utredningar och åtgärder som vidtagits i ärendet är både tillräckliga och tillförlitliga. Vid inspektionstillfället utfördes indikationsmätningar av temperatur och lufthastighet för att kontrollera om det fanns indikation på att störning avseende drag kvarstod i lokalen. Vid inspektionen uppmättes inga avvikande värden, varken gällande temperatur eller lufthastighet, både med spaltventiler öppna och stängda.

Vidare har nämnden beaktat huruvida en lägre utomhustemperatur skulle ha haft en sådan påverkan att olägenhetsbedömningen skulle blivit en annan. Nämnden konstaterade att så inte var fallet. Likaså är det inte temperaturskillnaden mellan inom- och utomhusluften som är den drivande faktorn för intaget av luft i lokalen utan styrkan på frånluftsfläkten. Av detta skäl har nämnden förelagt föreningen att delvis strypa frånluftsflödet för att klaganden skulle kunna ha tilluftsventilen vid arbetsplatsen stängd.

Sammanfattningsvis kunde nämnden efter inspektionen konstatera att det inte förelåg risk för olägenhet och att det därför saknades skäl att rikta ytterligare krav på utredningar eller åtgärder mot föreningen. Nämnden beslutade därför att avsluta ärendet. Förvaltningen anser att de grunder klaganden åberopar i sitt överklagande inte utgör skäl att ändra nämndens bedömning avseende det.

Förvaltningen vill därutöver framföra följande:

Miljöbalkens hälsoskyddsbestämmelser tar primärt sikte på bostäder och lokaler för allmänna ändamål, vilket framgår av 9 kap 9 § miljöbalken. Av 33 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) framgår att en bostad, i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa och miljön, bland annat ska ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Den aktuella bostadsrättslokalen nyttjas som kontor och inte som bostad och därmed omfattas inte lokalen av kraven på en bostad i 33 § FMH. Lokalen utgör heller inte en sådan lokal för allmänt ändamål som omfattas av den särskilda hälsoskyddsbestämmelsen i 9 kap 9 § miljöbalken. Av detta följer även att Socialstyrelsens allmänna råd om temperatur inomhus (SOSFS 2005:15) inte är tillämpligt. Av dessa framgår nämligen att de gäller för bostadsutrymmen, t.ex.

kök, sovrum, vardagsrum och badrum, samt för sådana lokaler för allmänna ändamål där människor vistas mer än tillfälligt, t.ex. klassrum och lekhallar.

Med hänsyn till dessa omständigheter, samt nämndens tidigare konstaterande att förhållandena i lokalen inte är sådana att det kan anses utgöra risk för olägenhet, anser miljöförvaltningen att det inte är rimligt att vare sig nämnden själv ska vidta ytterligare undersökningar eller kräva att föreningen utför sådana. Förvaltningen erinrar dessutom om att bostadsrättslagen innehåller bestämmelser som ansvarsfördelningen mellan bostadsrättshavare och förening när det gäller inre och yttre underhåll. Klaganden kan med hjälp av bostadsrättslagens bestämmelser driva denna fråga civilrättsligt.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser förvaltningen att mark- och miljödomstolen bör avslå överklagandet och fastställa länsstyrelsens beslut från den 24 oktober 2011.

Slut

Bilagor

1. Nämndens beslut den 4 juni 2010
2. Överklagandet av nämndens beslut, från den 8 juli 2010
3. Länsstyrelsen beslut den 24 oktober 2011